

Уникалната миграция на планинската жаба

Планинската жаба (*Rana temporaria*) е широко разпространен вид в Европа, като в южните части на континента обитава предимно планински райони. В България се среща най-често между 1000 и 2000 м н.в. в Рила, Пирин, Родопите, Стара планина и Витоша, както и в Осоговска планина, Същинска Средна гора, Голо бърдо, Лозенска планина и Плана. Забележително е присъствието ѝ в района на Ботевград, в местността Зелин и блатото Мухалница.

През 1968 г. херпетологът Владимир Бешков установява наличието на стотици планински жаби в малко блато близо до Ботевград при необичайно ниска за вида надморска височина – 360 метра. В периода 1971 – 1980 г. Бешков заедно с дипломантката си Блага Ангелова провежда редица изследвания в района, с които документира уникалната за вида размножителна миграция. През 1971 г. маркирани в блатото жаби са открити на 5 км по права линия по склоновете на Било планина (дял на Стара планина). През февруари и март 1980 г. в същата планина са маркирани индивиди по време на придвижванията им надолу по реките. На 11 март 1980 г. две жаби са намерени в блатото – съответно 4 и 11 дена след маркирането. Всяка година в края на февруари и началото на март планинските жаби тръгват от връх Маняков камък (1439 м) в Било планина и слизат по течението на р. Зелинска до блатото Мухалница в местността Зелин, за да се размножават. Процесът трае няколко седмици, след което жабите поемат по обратния път към планината, изминавайки до 8 – 10 километра. По време на този период мъжките жаби лесно се отличават от женските по своя синкав оттенък, докато женските са червеникаво-кафяви. След метаморфозата младите жаби също поемат към планината, за да се завърнат отново в блатото след около 3 години, когато са достигнали полова зрялост.

Предполага се, че тази най-дълга в световен мащаб миграция е започнала преди близо 10 000 – 12 000 години. Заради уникалността на това природно явление местността Мухалница е обявена за защитена през 1992 година.

Инж. Цветомир ЦОЛОВ

